

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 1046
Warszawa, 14 lutego 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 33 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

- w sprawie uczczenia Macieja Kazimierza Sarbiewskiego w 430. rocznicę urodzin.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy pana posła Piotra Babinetza.

(-) Waldemar Andzel; (-) Dorota Arciszewska-Mielewczyk; (-) Piotr Babinetz; (-) Ryszard Bartosik; (-) Barbara Bartuś; (-) Zbigniew Bogucki; (-) Joanna Borowiak; (-) Bożena Borys-Szopa; (-) Lidia Burzyńska; (-) Kazimierz Bogusław Choma; (-) Tadeusz Chrzan; (-) Krzysztof Czarnecki; (-) Zbigniew Dolata; (-) Szymon Giżyński; (-) Mariusz Gosek; (-) Zbigniew Hoffmann; (-) Henryk Kowalczyk; (-) Leonard Krasulski; (-) Anna Krupka; (-) Marek Kuchciński; (-) Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk; (-) Anna Kwiecień; (-) Krzysztof Lipiec; (-) Marzena Anna Machalek; (-) Antoni Macierewicz; (-) Dariusz Matecki; (-) Anna Milczanowska; (-) Marcin Porzucek; (-) Zbigniew Rau; (-) Sławomir Skwarek; (-) Kazimierz Smoliński; (-) Marek Suski; (-) Artur Szałabawka; (-) Krzysztof Tchórzewski; (-) Włodzimierz Tomaszewski; (-) Jan Warzecha; (-) Elżbieta Witek; (-) Tadeusz Woźniak; (-) Jarosław Zieliński; (-) Tomasz Zieliński.

Uchwała
Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia ...
w sprawie uczczenia Macieja Kazimierza Sarbiewskiego w 430. rocznicę urodzin

W czasach świetności Rzeczypospolitej, 24 lutego 1595 roku w Sarbiewie pod Płońskiem urodził się, wybitny europejski intelektualista oraz jeden z najdoskonalszych i przez kilkaset lat najbardziej znany na świecie polski poeta oraz teoretyk literatury, Maciej Kazimierz Sarbiewski.

W 1612 roku Sarbiewski wstąpił do Towarzystwa Jezusowego, a w 1623 otrzymał święcenia kapłańskie. Po gruntownej nauce, w Polsce i w Rzymie, został doktorem filozofii i teologii, wykładał poetykę i retorykę w kolegiach jezuickich w Połocku i Krożach na Żmudzi oraz na Akademii Wileńskiej. Od 1635 roku był nadwornym kaznodzieją króla Władysława IV Wazy.

Sarbiewski to przedstawiciel łacińskiej, religijnej i świeckiej literatury barokowej. Tworzył ody, epody i epigramaty, wzorował się na poetach antycznych jak Horacy i Marcjalis oraz na Janie Kochanowskim, nazywany bywał sarmackim lub chrześcijańskim Horacym. Liczne ody poświęcił głównie tematyce religijnej. Natomiast w odzie do rycerstwa polskiego, przetłumaczonej na język polski przez Samuela za Skrzypnej Twardowskiego, zwracał się z przestrogą przed „psuciem” Ojczyzny. W innych utworach opiewał piękno ojczystej ziemi, szczególnie rejonu Narwi i Bugu, czy też sukcesy militarne hetmana Jana Karola Chodkiewicza.

Stworzył dzieła teoretyczno – literackie, jak: „O poezji doskonałej czyli Wergiliusz i Homer” i „Wykłady poetyki”, a w tym rozprawa „O poincie i dowcipie”. Pisał też nieukończony epos o dziejach Polski: „Lechias”. Tradycję antyczną wpisywał w kulturę i myśl chrześcijańską. Podejmował problematykę uniwersalną, rozważał miejsce człowieka w świecie, rozdarcie między ziemią a niebem i naturą a łaską, nawiązywał do mistycznej wykładni biblijnej „Pieśni nad Pieśniami”, wykorzystywał fabuły antyczne do wyrażenia kwestii etycznych i teologicznych, m.in. w traktacie mitologicznym „Bogowie pogan”. Miał też zdolności kompozytorskie, śpiewał i grał na kilku instrumentach.

Już w wieku 28 lat uhonorowany został najważniejszą wówczas nagrodą literacką – laurem poetyckim od papieża Urbana VIII, wcześniej otrzymało ją tylko dwóch polskich poetów:

Klemens Janicki i Adam Schroetter. Przez kilkaset lat, do czasów Sienkiewicza i Ossendowskiego, był najczęściej wydawanym w Europie polskim pisarzem. W 1632 roku ukazała się w Antwerpii luksusowa edycja jego najpopularniejszego dzieła – zbioru poezji „Lyricorum Libri” ozdobiona miedziorytami Petera Paula Rubensa. Ten zbiór, tylko do 1880 roku, miał w Europie ponad sześćdziesiąt wydań. Jeszcze w XIX wieku jego poezje w tłumaczeniu angielskim były bardzo popularne w Zjednoczonym Królestwie, gdzie wznawiano wielokrotnie „Ody Kazimierza”, a w XX wieku wydawano je także w Stanach Zjednoczonych.

Chociaż, szczególnie w XIX wieku, jego dorobek tłumaczono na język polski, współcześnie poza północnym Mazowszem, a jednocześnie poza wąskim gronem koneserów poezji, jest twórcą bardzo mało znanym, większą popularnością cieszy się na Litwie i zapewne w zachodniej Europie.

Ksiądz Sarbiewski zmarł w Warszawie w 1640 roku i został pochowany w kościele jezuitów, a po kasacie zakonu, w kościele ojców pijarów. Po Powstaniu Listopadowym, w ramach represji wobec Polski, Moskale przenieśli szczątki wielkiego poety do anonimowej zbiorowej mogiły pod dzisiejszą aleją cmentarną przy kościele św. Karola Boromeusza na Powązkach.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 430. rocznicę urodzin polskiego artysty światowej sławy Macieja Kazimierza Sarbiewskiego, uważanego za najwybitniejszego łacińskiego poetę Europy XVII wieku, a dzisiaj w Polsce prawie zapomnianego, oddaje mu należny hołd aby przywrócić go współczesnym i przyszłym pokoleniom Polaków.